

GEORGE LAZĂR

**VINDECĂTORUL
UNIVERSAL**

**ȘTIINȚIFICĂ
TIMIȘOARA, 2019**

Capitolul 1

Pentru că era foarte devreme, iar marocul aflat lângă Hermannstadt, în partea de miazăzi, încă nu se deschisese pentru public. Dar zarva negustorilor veniți din toate punctele cardinale, hotărâți să prindă o tarabă cu vad mai bun sau să-și aranjeze cât mai ispititor mărfurile – fie că erau portocale, lămâi și măslini în saramură, aduse din sud, din Grecia și Italia, fie mătăsuri, șaluri, mirodenii și ceai, care traversaseră două continente, din îndepărtata Chină, ca să fie oferite celor cu posibilități materiale la prețuri corespunzătoare de mari – era deja suficientă ca să-l împiedice să doarmă pe oricare dintre cei sosiți cu o seară înainte, care își întinseseră corturi mari, ca un fel de prăvălii ambulante, și plătiseră din vreme pentru asta.

În noaptea care încă nu se terminase, Rez Venedict nu o visase pe Veronika, iubita lui din Leipzig, ceea ce era neobișnuit. Fata îi apărea mereu în vise, foarte intens înainte de a se trezi, stârnind în trupul său reacții erotice de care se simțea rușinat, mai ales când se gândea la handicapul ei. Cu strângere de inimă, se întrebă dacă nu cumva începe să o uite, cu toate că sentimentele pentru ea i se păreau la fel de puternice ca în urmă cu cinci ani, când fuseseră nevoiți să se despartă.

Așa că renunță să mai stea tolănit pe patul făcut din pânză tare, din velă de corabie, întinsă între două X-uri din lemn. Își netezi surtucul și nădragii, pentru că dormise îmbrăcat, așa cum făcea aproape tot timpul, mai puțin în zilele fierbinți ale lui Cuptor, când până și aerul parcă lua foc. Însă acum, chiar dacă luna mai era la doar două săptămâni distanță, era încă frig, în special noaptea și dimineața.

Luă de jos opaițul care arsese toată noaptea; scoase din buzunar un ornec de argint, îi deschise cu un pocnet capacul și află că era puțin trecut de ora patru. Din reflex, rosti o rugăciune. Anii de seminar își lăsaseră amprenta asupra lui. Credea sincer în Dumnezeu, mai mult, era convins că El îi deschisese mintea și-l învățase cum să făurească Vindecătorul Universal.

Oftă îngândurat, nădăjduind să scoată și la acest iarmaroc bani suficienți ca să supraviețuiască încă vreo lună, până avea să ajungă la următorul. De cinci ani se afla mereu pe drum, iar viața îi depindea de iarmaroace și bălciuri. În acest an, popii ortodocși și catolici socotiseră că Sfânta sărbătoare a Paștilor cade în aceeași zi, ceea ce se întâmpla o dată la câțiva ani. Iarmarocul preceda sfârșitul postului pentru cei ce respectau această rânduială, îngăduindu-le să se aprovizioneze pentru ospățul ce urma Învierii.

De la Hermannstadt, Rez urma să plece la Kronstadt, unde, la jumătatea lui mai, cele șapte bresle recunoscute de burgermeister țineau un bălci în piața mare, lângă Biserica Neagră, unde se aduna toată suflarea târgului. Venea lume chiar și din sătucurile modeste din jurul orașului. Vara o petrecea la bălciul de la Karlovy Vary, unde se adunau bogătașii să-și caute sănătatea în iluzia apelor termale, iar spre toamnă, în septembrie, pornea spre Carnavalul Pescarilor de la Veneția, unde veneau călători de pe tot continentul, în special din Italia și Franța, ca să caște gura și să-și cheltuiască banii. Iarna îl găsea în sudul Italiei – fugind de zăpada și frigul care acopereau Europa Centrală și de Est – pe Coasta Amalfi, la sud de Napoli, sau mai jos, lângă Messina, unde își căuta o gazdă ieftină într-unul dintre frumoasele orășele ieșite parcă din mare. Acolo

aștepta să treacă frigul și, când venea primăvara, pornea iar spre nord, odată cu păsările migratoare.

O vacă se frecă, mugind lung, de cortul lui, făcând pânza subțire să văturească. Rez aruncă iute o privire îngrijorată către soclul pe care stătea Vindecătorul Universal, aflat chiar în centru, la adăpost de asemenea primejdii. Tubul învelit în metal strălucitor, ca și manetele de comandă și generatorul electric cu pedale, își aștepta imposibil clienții.

— Să-ți dea Satana șase sute de păcate, nenorocirile, zbieară o voce.

— Pleacă de-aici, blestematule, replică o alta, furioasă. Eu am ajuns primul, este locul meu.

Scandalul celor doi precupeți continuă până când interveni un jandarm care împărți grăbit dreptate cu gârbaciul, ajutându-se de câteva înjurături bine alese.

În curând, cortul lui Rez fu înconjurat de o cacofonie; vocile oamenilor se amestecau cu lătratul câinilor sau behăitul oilor, grohăitul porcilor, mugetul vacilor și al boilor. Rez se ridică, făcu câțiva pași și dădu la o parte pânza care ținea loc de ușă. Bezna era spartă de licărul stelelor răsfirate pe boltă, a căror sclipire încă se vedea sub asaltul sutelor de felinare, opaițe, feștile și focuri aprinse în dreptul locurilor unde neguțătorii își înșirau mărfurile. Larma parcă mai crescuse în intensitate. Trase adânc în piept aerul încărcat de mirosurile familiare de animale, urină, balegă, transpirație și fum, amestecate cu urme vagi de parfumuri și arome de mirodenii sau mâncare proaspăt gătită. Ochii i se îndreptară instinctiv spre cei doi cai voinici, priponiți lângă furgonul său, în stânga cortului. Îi cumpărase în urmă cu vreo doi ani, în locul mârțoagei obosite și bătrâne care îi fusese primul tovarăș de drum. Animalele, învățate cu zarva și forfota, fornăiră ușor la vederea lui.

Era prea devreme pentru afaceri. Rez căscă de-îtroșniră fălcile, se strecură în dosul furgonului și, după ce se descheie la prohab, își goli bășica udului. Apoi reveni pe cărăruia din față, trăgând de sforile cortului, ca să se convingă că nu s-a slăbit vreuna. Cuprinse cu privirea atât cât putea vedea din iarmaroc – loc unde mai ieri fusese doar un tăpșan gol – și intră iar în cort, lăsând să cadă pânza care servea drept ușă.

Roti un comutator și aprinse un bec protejat de un glob de sticlă, iar în cort se făcu lumină ca ziua. Folosea rar lampa, ca să protejeze acumulatorul electric cu plumb, care se consuma de la prea multe încărcări și descărcări și trebuia înlocuit cu multă cheltuială.

Luă o mică lampă cu alcool din cufărul său de călătorie – o raritate lucrată de mâna lui, dintr-un ibric spart de alamă pe care îl modificase după ce îl cositorise cu grijă. Scoase dopul unei sticle de spirt și turnă puțin în lampă; așteptă să se îmbibe fitilul și îl aprinse cu amnarul. Așeză deasupra un trepied de fier pe care puse o oală cu apă pregătită de cu seară. Profită și-și încălzi mâinile la flăcăruia plâpândă până când apa dădu în clocot. Atunci adăugă o linguriță rasă de cafea măcinată, amestecată cu năut, ca să țină mai mult, pe care o scoase dintr-un săculeț de pânză înfășurat în piele fină de miel; săculețul îl ținea într-un sertar al cufărului din lemn, tovarășul lui neînsuflăit de călătorie. Trase vasul de pe foc, stinse flăcăruia și își umplu plămânii cu aburul aromat al cafelei, înainte de a o turna într-o cană de tablă, cu emailul plesnit pe alocuri. Lichidul negru și fierbinte era singurul lui lux. Tot ce câștiga cheltuia pentru traiul zilnic, iar ce mai rămânea dădea pe piesele de schimb de care avea nevoie periodic Vindecătorul.

Cât așteptă să se răcească licoarea, Rez își trecu mâna peste obraji. Simțind înțepăturile fine ale firelor de păr, scoase din cufăr o oglindă ciobită, cu argintul plesnit în câteva locuri și trusa de bărbierit. Trecu de câteva ori briciul peste o bandă de piele tare, ca să-l ascută, iar apoi își săpuni cu grijă bărbia și începu să se radă în fața oglinzii. Aceasta îi întoarse chipul palid și ușor ascetic, cu barbișon îngrijit, cu ochi căprui, strălucitori, deasupra cărora se înălța o frunte mare, încadrată de părul uns cu briantină, pieptănat cu cărare la mijloc, iar la ceafă, o codiță prinsă cu o fundă neagră. Își cultiva înfățișarea; era menită să degaje profesionalism și să inspire încredere.

Luă cana și se întinse iar pe pat. Un vecin aprinse un felinar și îl atârănă foarte aproape de cort. Lumina șovăielnică a acestuia pătrunse prin țesătura subțire a cortului, aruncând umbre fantomatice. În semiîntuneric, Rez căută cu privirea Vindecătorul. Făcea asta din reflex, pentru că propria creație îi asigura existența, așa cum o asigura mistria zidarului. Numai că mistrii se găseau peste tot, pe când Vindecătorul era unic în lume. Aparatul era acolo unde îl asamblase, fixat pe masa cu tăblie groasă, de sticlă mată; picioarele mesei se terminau cu roțițe din oțel învelite în cauciuc, ca să poată fi mișcată mai ușor. Deasupra, legat de un par al cortului, atârna, așa cum era firesc, crucifixul din lemn scump, de mahon.

Sub tăblia de sticlă se găsea un circuit electric format din comutatoare rotative, relee, mai multe becuri colorate și cumplit de scumpe, deflectorul, care semăna cu o adunătură de bobine, și cutia de plumb în interiorul căreia se găsea inima aparatului, sursa radioactivă.

Rez montase și pâlnia unui gramofon, menită să amplifice sunetele scoase de Vindecător atunci când îl folosea. Aceasta, ca becurile colorate, nu avea rol funcțional. Observase însă că clienții erau mult mai mulțumiți și impresionați dacă vedeau lumini colorate care se aprindeau și se stingeau, însoțite de pocnetele și sfârâielile arcurilor electrice. Existau însă și trei becuri ceva mai mici, albe, singurele cu adevărat utile, care indicau stadiile vindecării.

În spatele aparatului instalase dinamul, pe axul căruia fixase o roată pe care trecea o curea de transmisie până la o altă roată. În aceasta înfipsese două tije metalice zdrene, lungi cam de-o șchioapă fiecare, deasupra și dedesubtul axului, pe care își așeza tălpile și pedala ca s-o poată roti. Toată instalația era fixată pe un cadru solid, din lemn, prevăzut cu șa; aducea cumva cu o bicicletă, mai ales că îi montase și un ghidon de care să se prindă cu mâinile atunci când pedala. Când avea pacienți și voia să pună totul în funcțiune, se instala în șa și pedala zdravăn, ca să asigure electricitatea necesară funcționării Vindecătorului. Era perfect conștient că o parte din electricitatea produsă cu atâta efort se ducea de pomană pe consumul becurilor colorate, însă, dacă dorea asemenea reclamă, nu avea de ales.

Scoase un oftat de mulțumire. Lucrurile nu stătu-seră întotdeauna așa de bine. Acum avea un acoperiș deasupra capului, chiar dacă era pânza de pe coviltirul furgonului sau cea a cortului. Avea și o masă la care să se așeze și pe care să pună, aproape întotdeauna, de-ale gurii. Și, mai ales, făurise Vindecătorul, adică își împlinise visul cel mai arzător – asta până o întâlnise pe Veronika.

Termină cafeaua slabă și ațipi din nou. Îl treziră strigătele tot mai puternice și mai dese ale neguțătorilor

care își laudau marfa. Apăruseră primii clienți, așadar era vremea să se pună și el pe treabă. Se ridică și strânse patul cu gesturi precise, pentru că le făcuse de mii de ori, până când acesta ajunsese un pachet mărunț, lesne de pitit într-un ungher al cortului. Dădu la o parte pânza care ținea loc de ușă și o legă ca pe un fald, cu un șiret roșu. Scoase panoul făcut din scânduri subțiri, pe care un pictor de iarmaroc desenase în urmă cu câțiva ani – doar pentru că îi vindecase mâinile de tremurat – o reclamă ale cărei culori erau încă vii și atrăgătoare: „VINDECĂTOR UNIVERSAL. DREGEM ORICE BOALĂ DE MÂINI, PICIOARE ȘI CAP. INTRI BOLNAV ȘI IEȘI SĂNĂTOS.” Imaginea zugrăvea un șir de bărbați, femei și copii, unul mai bolnav și mai trist decât altul, sprijinindu-se în cârje ori înfășurați în bandaje, care își așteptau rândul la Vindecător. Cei deja tratați ieșeau topăind, cu fețele zâmbitoare, aruncând cât colo bandajele. Ilustrația întărea vorbele scrise pentru cei care nu cunoșteau buchile.

Rez aprinse două lămpi cu ulei protejate împotriva vântului și le atârână afară, în dreptul reclamei. Mută pâlnia de la Vindecător la gramofonul cu arc, apoi acționează câteva comutatoare și începu să pedaleze ușor, ca să alimenteze recuzita. Becurile colorate prinseră viață, iar gramofonul învârti cilindrul pe care înregistrase, cu mare cheltuială, cuvintele de pe panoul cu reclama, care bubuiră pe o rază de cel puțin zece pași, întrecând strigătele precupeților și glasurile negustorilor.

Primul client nu întârzie să apară. Era un bărbat tânăr, adus de alți doi, ceva mai în vârstă. Avea mâna dreaptă înfășurată într-o cârpă îmbibată de sânge. Tânărul abia își târa picioarele și, dacă cei doi însoțitori ai săi nu l-ar fi sprijinit, fără îndoială că ar fi căzut. Rez sări de pe scaun, iar generatorul se opri, însă nu

Înainte de a se mai roti puțin, din inerție; gramofonul găjăi neinteligibil ultimele cuvinte și se opri, iar luminile clipiră înainte de a se stinge treptat, pe măsură ce filamentele becurilor se răceau. Rez îi ajută pe cei doi să-l așeze pe tânăr pe scaunul de lângă Vindecător, scaun cu rezemătoare pentru creștet. Luă cana din care băuse cafea, o clăti, apoi aruncă un pic de apă rece peste rănit, ca să-l aducă în simțiri. Respirația acestuia mirosea puternic a pălincă.

— M-a trimis stăpânul meu... groful... să-i cumpăr..., bâigui el.

Nu era clar dacă alcoolul sau rana îl aduseseră în starea aceea, însă pierduse mult sânge.

— A vrut să târguiască un cal și l-a căutat la dinți, lămuri unul dintre cei doi însoțitori.

Lumina felinarelor cu ulei dezvălui un bărbat mai degrabă mic de stat, pleșuv, cu priviri viclene, umeri înguști și un pic de burtă, strunită de un brâu lat din piele maronie, scorjit și cu multe despărțituri; ȋtarii erau înfipti într-o pereche de cizme negre, uzate, dar foarte lustruite.

— Chiar așa, întări celălalt, un zdrahon cu pânțelele mult revărsat peste chimir. Am băut aldămașul și a vrut să se convingă încă o dată că iapa are toți dinții buni. Și-a băgat mâna până la cot în gura ei ca să-i cerceteze măselele, dar, când a ridicat felinarul, animalul s-a speriat și l-a mușcat.

— I-a făcut mâna ferfeniță. Ne-a spus cineva că este aici un bărbier cu spițeria după el sau un vraci, așa că ți l-am adus. Poți să-l lecuiești?

— Încă nu ne-a plătit iapa, preciză grasul, îmbroșcând salivă. Dar aldămașul l-am băut.

— Ba a plătit, că doar de asta am băut aldămașul, îl contrazise camaradul lui.

— Ține-ți gura, că n-a plătit!

Rez cercetă încruntat mâna tânărului. Acesta gemu încetișor, dar nu protestă. Rana era gravă, dar nu însemna nimic față de puterea de tămăduire a Vindecătorului.

— Se poate, dădu el verdictul. Pot să-i fac mâna ca nouă. Însă cine achită tratamentul?

Cei doi se priviră neajutorați.

— Păi noi am venit la iarmaroc, spuse cel mai în vârstă.

— E mâna lui, nu a noastră, îl completă burtosul. Nu putem să plătim noi. Încă n-am vândut nimic.

— Trebuie să plecăm, ne-am lăsat animalele păzite de-un prunc. Vindecă-l și o să-ți dea el cât face.

Cei doi se îndepărtară, pierzându-se în lumina palidă a zorilor cenușii. Rez ocări încetișor, dar știi că nu are de ales. Nu era pentru prima oară când i se întâmpla să tămăduiască fără să fie plătit. Scutură din cap, ca și cum ar fi vrut să-și alunge gândul banilor, și hotărî să scape, cât mai repede, de primul pacient al zilei. Rosti repede Crezul și încă o scurtă rugăciune de vindecare. Desfăcu grijuliu pânza îmbibată în sânge și clăti rana cu apă cât de bine putu. Tânărul se crispă de durere și scoase un țipăt sfâșietor înainte de a leșina din nou, așa că Rez renunță la spălat. Nu era deloc necesar, însă dorea să-și păstreze aparatul curat pentru clienții cu bani.

Desfăcu din balamale cilindrul metalic în două, pe mijloc, și așeză în el, cât putu de delicat, mâna rănită a primului pacient al zilei. Coborî partea superioară, reîntregind cilindrul. Verifică încă o dată ca în aparat să intre toată porțiunea rănită: un amestec de piele sfâșiată, cartilagii, mușchi și oase. Orice medic ar fi amputat-o, încercând să salveze viața pacientului. Dar el nu era medic.

După o scurtă ezitare, întrerupse circuitul care cupla luminile și gramofonul. Chiar nu voia să se oste-nească pedalând în plus pentru o muncă de pe urma căreia își luase gândul că avea să câștige ceva. Răsuci ușor șurubul care deschidea o fantă minusculă în partea de sus a cutiei ce adăpostea sursa radioactivă, iar din orificiul mai mic decât un vârful de ac țâșni fluxul invizibil de particule care urma să fie ghidat și transformat în celule vii, cu ajutorul celorlalte componente ale aparatului. Tensiunea electrică creștea treptat, pe măsură ce generatorul căpăta viteză. Urmări atent cum se ridică acul pe cadranul alb al voltmetrului până la nivelul de amorțire al bateriei de sfere metalice – la a căror compoziție lucrase ani buni – aflate în interiorul Vindecătorului. Deși pe la capetele aparatului se vedeau scilipiri albaștrii, adevăratul spectacol al micilor fulgere care alergau de colo-colo, citind matrița vieții pacientului și restaurând tot ceea ce fusese stricat, era ascuns de plăcile metalice care înfășurau cilindrul. Dacă nu ar fi fost închise acolo, fulgerele vindecătoare s-ar fi împrăștiat în cort sau chiar mai departe, fără niciun folos. Rez pedala până când toate cele trei becuri care indicau stadiile de vindecare se aprinseră unul câte unul, iar pâraiturile din interior se răriră și apoi încetară.

În sfârșit, desfăcu încuietorile cilindrului și îl deschise. Balamalele scârțâiră puțin. Mâna tânărului era ca nouă, cu unghii roz. Există o diferență evidentă între pielea nou formată, curată și albă, și cea arsă de soare și zgâriată de pe antebraț. Însă cămeșoia, în special mâneca dreaptă, rămăsese pătată de sânge. Și cilindrul era plin de sânge; se apucă să-l curețe grabnic cu o cârpă curată înmuiată într-un ciubăr cu apă.

Tânărul se liniștise și căzuse într-un somn greu, de bețivan nepriceput. Rez oftă din nou. Desfăcu patul unde-va în spatele cortului, după cufăr, păături și unelte, și îl duse acolo pe brațe pe tânărul adormit, nădăduind să scape de el cât mai curând. Din buzunarul acestuia căzu un ziar. Probabil că argatul îl cumpărase pentru stăpânul său. Rez lăsă ușor trupul bețivului pe patul improvizat și ridică ziarul scris în română.

Nu mai citise de luni bune o gazetă. Era împăturită, cu o pagină de mici anunțuri în față. Câteva fuseseră încercuite cu mină de creion chimic. Indiferent la afacerile pacientului său, Rez răsfoi ziarul vechi de o săptămână, dar, în afara știrilor obișnuite, de scandal, nu găsi nimic care să-i atragă atenția. Așa că îl împături așa cum îl găsisese și se pregăti să-l strecoare în buzunarul celui adormit, când ochii îi căzură pe un anunț de comemorări. Literele îi jucară în fața ochilor: profesorul Klimm, tatăl Veronikăi, trecuse în lumea celor drepti. Așa cum se obișnuia, prietenii săi de la Universitatea din Viena publicaseră necrologul în toate ziarele importante din Imperiu. Rez se rugă pentru odihna veșnică a celui care i-a fost profesor, fără să-și poată însă înfrâna bucuria că, de acum încolo, scrisorile lui puteau ajunge la Veronika. Se minună, cine știe câta oară, de lucrarea Domnului care le potrivește pe toate, împletind și despletind, prin întâmplări aparent banale, destinele oamenilor. Vârî cu grijă ziarul înapoi în buzunarul din care căzuse, dar numai după ce citi o dată și încă o dată anunțul mortuar. Tânărul îl plătise mai mult decât suficient.